

Værd at vide om regionalkåring af hopper og vallakker 2019

Ingen regel uden undtagelser siger man, og det kan vi sige om dette års hoppe- og vallakkåring. Kåringen er nemlig flyttet til slutningen af juni.

Der er planlagt tre regionale kåringspladser

Torsdag den 27. juni er der kåring i Aalestrup (på rideskolen).

Fredag den 28. juni er vi i Egtved (på rideskolen).

Lørdag den 29. juni slutter vi af på Sjælland (nærmere bestemt på Åmosegaard i Viby).

Efter de tre regionale kåringspladser er der medaljekåring

Lørdag den 29. juni på Sjælland (nærmere bestemt på Åmosegaard i Viby).

De senere år har der været et beskedent antal tilmeldte til regionalkåring på Sjælland. Derfor satser vi på, at vi kan gennemføre den regionale kåring om formiddagen og så holde medaljekåring om eftermiddagen. Medaljekåringen har sin egen 'værd-at-vidе' tekst. Læs mere der.

Avlens regelsæt

Regelsættene om hoppe- og vallakkåring, kåring generelt og stambogsføring finder du her på siden under menupunktet Regelsæt. Det er også en god ide at læse det opdaterede etiske kodeks, som nu hedder Code of Conduct med undertitlen Guide om etik, skik og brug, takt og tone.

Derudover er det værd at nævne, at vi har lavet to nye reglementer, som samler noget af det vigtige i forbindelse med udstillinger, nemlig et dommerreglement og et udstillingsreglement.

Alle avlens regelsæt ligger på hjemmesiden under menupunktet Avl, Regelsæt.

I denne 'værd-at-vidе' tekst har vi især fokus på de praktiske ting i forbindelse med en kåring.

Du skal være medlem af Fjordhesten Danmark for at melde til kåringsbedømmelse, og din hest skal have pas udstedt af Stambogskontoret i Skejby eller en tilsvarende udenlandsk instans/en af vore søster-foreninger i udlandet.

Heste til kåring

Det er hopper og vallakker i stambogens hovedafsnit, der kan meldes til kåring. I passet skal der være mindst fire generationers anerkendt afstamning. Danskopdrættede fjordheste født i 2004 eller senere har, hvis alt er gået rigtigt til, et bordeaux (rødt) pas. Er fjordhesten født i 2003 eller tidligere, så kan passet både være bordeaux og blå, men de fire generationers anerkendt afstamning skal også være der.

Heste til kåringsbedømmelse mhp. godkendelse til Forregister og Vallakregister

Hopper og vallakker med en anerkendt fjordhingst til far og en mor med det, vi kalder for 'kun kort kendt afstamning', kan ikke kåres, men de kan meldes til kåringsbedømmelse mhp. at blive optaget i forregisteret (hopper) og vallakregisteret. Sådanne heste kan også have blå pas, men i dag får de som udgangspunkt et lysegrønt pas. Enkelte har desværre også ved en fejl fået udstedt et bordeaux pas. Disse heste godkendes til vore registre som værende heste af fjordtype.

Heste uden afstamning i passet kan ikke meldes til kåringsbedømmelse.

Hesten skal være ejerskiftet

Siden 1. januar 2010 har det været et lovkrav, at en hest skal ejerskiftes senest 30 dage efter, at den

er handlet. Det er købers ansvar, at det sker. Ikke alle får det gjort, og det kan give problemer på både den ene og den anden måde.

For at få hesten ejerskiftet, skal du indsende det originale ejercertifikat med dokumentation for handler noteret på bagsiden og kvittering for betaling af ejerskiftegebyret. Vi anbefaler, at du før afsendelsen tager en kopi af certifikatet (begge sider).

Stambogskontoret finder du på denne adresse: SEGES | Heste, Agro Food Park 15, Skejby, 8200 Århus N.

Et ejerskifte koster i 2019 kr. 187,50 inkl. moms (uændret pris for heste med røde og blå pas i forhold til de senere år).

Det er lidt billigere for ejere af det, som SEGES kalder hobbyheste (altså heste med lysegrønt pas), her er prisen 150 kr.

Du kan læse mere om, hvordan det foregår, her:

https://www.landbrugsinfo.dk/heste/hestepas/bestilling_og_forudbetaling/sider/startside.aspx

I forbindelse med underskrift vedrørende en handel skal du være opmærksom på, at **alle**, der er registreret som ejere af en bestemt hest, også skal skrive under på salget. Vi har set flere eksempler på, at kun en af et ejerpar har skrevet under, og det accepterer Stambogskontoret ikke. Begge ejere (alle ejere) skal sætte deres underskrift på bagsiden af ejercertifikatet.

Har du endnu ikke fået ejerskiftet den hest, du vil melde til kåringsbedømmelse, så er det på tide, at få det gjort. Der er ekspeditionstid på SEGES, og samtidigt er de tider, hvor post udbringes fra dag til dag en skøn fortid.

Det sker, at en hest købes på afbetaling, og så beholder sælgeren sædvanligvis certifikatet, indtil hesten er betalt. Hvis køberen ønsker at stille en sådan hest til kåring, så må vi have dokumentation for, at de to parter i handelen fortsat har et økonomisk mellemværende. Formentlig vil sælgeren kunne overtales til at indsende kopi af ejercertifikatet med et lille brev om, hvorfor det fortsat er i sælgerens besiddelse.

Tid, sted og hold ved regionalkåring samt anmeldelsesblanket og sidste frist for tilmelding

Torsdag den 27. juni, på Aalestrup Rideklub, Borgergade 59, 9620 Aalestrup

Fredag den 28. juni på Egtved Rideskole, Egtvedvej 14, 6040 Egtved

Lørdag den 29. juni på Åmosegaard, Assendløsevejen 63, 4130 Viby Sjælland

Der er tale om eksteriørkåring, hvor hestene fremvises ved hånd på fast bund og mønstres på trekantbane. De vises også løse på 8-tals bane, her stiller Fjordhesten Danmark piskeførere til rådighed.

Hopperne bedømmes i tre hold:

- 3-årige
- 4-årige
- 5-årige og ældre

Vallakkerne i to hold:

- 3-årige
- 4-årige og ældre

Vi kan igen i år tilbyde elektronisk tilmelding.

Alternativt kan du rekvirere en A4-papir anmeldelsesblanket hos Avlsudvalget.

Anmeldelsesgebyr samt evt. betaling for boks **skal** afsendes samtidigt med tilmeldingen.

Den 1. juni er sidste frist for tilmelding, og sørg for, at være rettidig med din anmeldelse og betalingen, da avlsudvalget planlægger at holde møde få dage efter fristens udløb mhp. at lave tidsplan m.m.

Din hest er ikke tilmeldt, før vi har modtaget begge dele.

Efteranmeldelse kan måske lade sig gøre i begrænset omfang, - måske fordi tidsplanen skal tillade det, og hesten skal kunne optages i kataloget. Efteranmeldelse vil udløse dobbelt anmeldelsesgebyr.

Du skal ikke indsende kopi af hverken ejercertifikat eller betalingskvittering. Ejercertifikatet skal dog forevises ved kåringen (i forb. med at du afleverer passet til en repræsentant for Avlsudvalget), og hoppen/vallakken **skal** være ejerskiftet på kåringsdagen. Du får udleveret et paskvitteringsbrev, som tillader dig at transportere hesten, indtil passet er kommet retur fra Stambogskontoret.

Sådan foregår en eksteriørkåring

På kåringspladsen skal du

1) Aflevere hestens pas til et medlem af/eller en repræsentant for avlsudvalget. Det kan være en god ide at tage en kopi af vigtige sider i passet, før du afleverer det.

2) Samtidigt forevise det originale ejercertifikat på hesten, og hesten skal være ejerskiftet

3) Avlsudvalget giver dig en kvittering for modtagelsen af passet. Den kvittering skal du passe rigtig godt på. Den vil naturligvis være dateret og bekræfte, at vi har modtaget passet på hoppen/vallakken (navn, ident og chipnummer) tilhørende (ejers navn og adresse) i forbindelse med kåringsdeltagelse, og at passet skal indsendes til SEGES mhp. registrering af bedømmelsesresultat. Erklæringen vil være gældende i 45 dage, og det skulle række. I 'normale' år er arbejdet med at taste bedømmelsen og sætte label i passet afsluttet på ca. to uger, men herefter følger så et ukendt antal dage, hvor brevet med passet er i postvæsenets varetægt.

4) Du vil få udleveret nummerskilte til hesten og piberensere til at sætte dem fast med. Har du selv numre, så skal du være opmærksom på, at hoppen/vallakken skal have numre på **begge** sider af hovedet.

5) Hesten måles og signalementet tjekkes. Vær opmærksom på, at **hestens hove IKKE må være hverken sværtede eller olierede på dette tidspunkt**, da vi også tjekker hovene for aftegn.

6) Hesten mønstres på fast bund i skridt og trav. **Heller ikke her på hestens hove være sværtede eller olierede.**

7) Hesten vises løs på 8-tals bane.

8) Hele holdet skridter i katalognummer orden på volte i ridehus.

9) Herefter bedømmes hestene i holdet en efter en under opstilling, mønstring på trekantbane i skridt og i trav, der afsluttes med endnu en opstilling for dommerne.

10) Når alle i holdet er bedømt enkeltvis, skridter hele holdet igen på volte i ridehuset (indledningsvis i katalog-nummerorden), hvorefter de oprangeres. Når oprangeringen er afsluttet gives karakteristik med tildeling af kåringsklasser, uddeling af rosetter og evt. ærespræmier.

11) Ved kåringens afslutning udpeges dagens bedste fløj blandt de fløje, der har mindst 8 i helhed.

12) Vi sender hestens pas til SEGES, hvor kåringen (godkendelsen for forregister hopper og vallakker) registreres. Når arbejdet med det er afsluttet, sendes passet med postvæsenet tilbage til ejeren.

Hovedafsnitshestene

Kun heste, der er optaget i vor stambogs hovedafsnit, kan meldes til kåring.

En hovedafsnitshest født i Danmark har pas med mindst fire generationers anerkendt afstamning, passet vil sædvanligvis være bordeaux (rødt). Fjordheste født i 2003 eller tidligere kan have blå pas eller rødt pas (men blå pas blev også udstedt til heste, der ikke var i hovedafsnittet).

Når en hoppe er kåret, får hun tildelt et nyt nummer, som begynder med FJ, dvs. hoppen har nu både sin ident fra følregistreringstidspunktet og et kåringsnummer. Den første hoppe, vi kårer i år, vil få nr. FJ 12242, den næste FJ 12243 osv.

Når en vallak er kåret, får han tildelt et nyt nummer, som begynder med FJV. Den første vallak, vi kårer i år, vil få nr. FJV 19001.

Forregisterhopperne og registervallakkerne

Hopper og vallakker, der ikke er i hovedafsnittet, fordi de har det, vi kalder en mor med 'kun kort kendt afstamning' (men altid en af vore avlshingste til far), kan meldes til kåringsbedømmelse mhp. at blive optaget i et af vore registre.

De kan ikke kåres, men de kan godkendes til registret som værende en hoppe eller en vallak af fjordtype.

Hopper kan bedømmes ind i forregisteret, og den første hoppe, der bedømmes ind i forregisteret i år, vil få nummer FJN 19001, den næste nr. FJN 19002 osv.

Forregisteret har tre trin. En hoppe med en ikke-godkendt mor kan kun blive en F1-hoppe. Hvis hoppen har en mor, der allerede er i F1, så kan hun selv blive en F2-hoppe. Hvis hoppen har en mor, der er i F2, så kan hun selv blive en F3-hoppe.

Kommer en generation ikke til bedømmelse, så begynder døtrene forfra, dvs. de kan maksimalt bedømmes ind i F1.

Vallakkerne kan bedømmes ind i vallakregisteret, og den første vallak, der bliver det i år, vil få nummer FJVN 19001, den næste nr. FJVN 19002 osv.

Vallakregisteret har kun et trin, da vallakker jo ikke får føl.

Avlsmål og kåring

Alle raceforeninger, der tager deres heste alvorligt, har et avlsmål. I det beskrives, hvad det er, vi avler efter. Ved en kåringsbedømmelse vurderes hestene i forhold til, hvor tæt de er på avlsmålet. De heste, hvis eksteriør kommer tættest på avlsmålet, får den bedste bedømmelse. Eksteriør kan oversættes til 'ydre', og avlsmålet beskriver i en række punkter, hvordan vi ønsker, at vore heste skal se ud, være bygget og bevæge sig.

Hvis du vil bruge din hoppe til avl, så er det en rigtig udmærket ide at få hoppen kåret. Når du sidder med kåringsbeskrivelsen, har du en god fornemmelse af, hvor din hoppe er tæt på avlsmålet,

og hvor hun er længere væk fra det, der ønskes. Sammenholder du hoppens kåringsbeskrivelse med beskrivelserne på vore avlshingste, så giver det dig også en ide om, hvem du skal vælge som far til næste års føl. Tommelfingerreglen er, at du skal finde en hingst, der er godt bedømt på områder, hvor din hoppe har knapt så gode delkarakterer.

Bruger du først og fremmest din hoppe og vallak på stævnepladserne, så er kåringsdeltagelse også en god ide, hvad enten du kører eller rider.

Optagelse i Sportsstambogen forudsætter nemlig, at hesten er kåret.

Dvs. hopper kan kun optages, hvis de har et FJ-nummer og vallakker kun, hvis de har et FJV-nummer.

Registerheste kan ikke optages i Sportsstambogen.

Avlsmålet finder du her på siden Avl, menupunktet Regelsæt.

Bedømmelse i tal og ord

Ved kåringsbedømmelser får hestene ni delkarakterer og en helhedskarakter.

Bedømmelsesskalaen går fra 10-0 med 10 som den bedste karakter.

Hestekonsulenterne i Skejby har udarbejdet denne oversigt, der fortæller, hvad de forskellige tal betyder:

10 – prima	7 – ret godt (tilfredsstillende)	5 – knapt tilfredsstillende	2 – dårlig
9 – særdeles godt		4 – ikke tilfredsstillende	1 – meget dårlig
8 – godt	6 – middel/-mådigt	3 – manglende	

Der oprangeres ikke efter sammenlagte delkarakterer.

Kåring (heste i hovedafsnittet) og rosetfarver

Den første delkarakter gives for racetype og -præg.

Den anden delkarakter gives for hoved og hals.

Den tredje delkarakter gives for skulder og manke.

Den fjerde delkarakter gives for overlinje og bagpart.

Den femte delkarakter gives for forlemmer.

Den sjette delkarakter gives for baglemmer.

Den syvende delkarakter gives for bevægelsen i skridt.

Den ottende delkarakter gives for bevægelsen i trav.

Den niende delkarakter gives for bevægelsen i galop.

Den tiende karakter er helhedskarakteren, og i den sammenfattes hestens kåring, dvs. vi har disse muligheder ved regionalkåringen:

Kåret med 10 i helhed, kåret med 9 i helhed, kåret med 8 i helhed. **Hvid roset**. Disse tre kåringsgrader svarer til tidligere tiders kåring i I kl.

Kåret med 7 i helhed (**rød roset**) eller med 6 i helhed (**lilla roset**). Disse to kåringsgrader svarer til

tidligere tiders kåring i II kl. A.

Kåret med 5 i helhed (**blå roset**). Svarer til tidligere tiders kåring i II kl. B.

Forregisterhestene

Hopper og vallakker med kun kort kendt afstamning på morsiden bedømmes i samme hold som hopper og vallakker i hovedafsnittet, dvs. på helt samme måde og med samme tal. De oprangeres i holdet, hvor dommerne synes, de skal stå. Hvis de godkendes til optagelse i forregisteret, modtager de en **grøn roset** og får som ovenfor nævnt et FJN-nummer eller et FJVN-nummer.

Klargøring og mønstring

Husk, at du skal forberede din hoppe og vallak til kåringsdagen, og det er ikke noget, du gør fra den ene uge til den anden. Det kræver længere tid. Du skal træne hesten i mønstring, og du skal sørge for, at den hverken er for tyk eller for tynd, at hovene er i orden (smeden skal ikke komme dagen før, - er du uheldig, så risikerer du ikke at komme til kåring).

Og endnu engang: husk, at når hesten møder til signalementskontrol og bedømmelse på fast bund, så må hovene hverken være svættede eller olierede.

Hoppen og vallakken skal være soigneret i overensstemmelse med racestandarden. Og hvad betyder så det?

Du kan læse meget mere om både mønstring og klargøring til udstilling her på siden. Under Avl, menupunktet Abc-viden ligger både de vejledende mønstringsregler og en artikel om klargøring og klipning. Ikke mindst det sidste er vigtigt. **En fjordhest har ikke hængeman**, men det får den, hvis du ikke sørger for, at manen bliver klippet med regelmæssige mellemrum.

I racens moderland Norge står der dette om manen i avlsplanen: 'Fjordhesten skal ha ståman'. I Danmark er det nok mere almindeligt at kalde det for stritman.

Og husk, at du aldrig må klippe pandelokken.

15.04.2019

Avlsudvalget/Birgit